

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za jeden mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za jeden mesec 1 gid.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznakila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katel. Tiskarni“, Vedničkove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 201.

V Ljubljani, v sredo 2. septembra 1896.

Letnik XXIV.

Shod volilcev v Idriji.

Dne 30. avgusta je priredilo politično društvo „Jednakopravnost“ v Idriji javen shod v dvorani Mija Stravs, kjer se navadno shajajo socijalni demokrati. Dvorana je bila natlačena. Na shodu sta poročala deželni poslanec dr. Majaron in državni poslanec kurat Anton Koblar.

Dr. Danilo Majaron je v prvi polovici svojega govora udrihal po tako imenovani „klerikalni“ stranki, skušal jo osmešiti pred občinstvom, češ, da ni drugega storila, kakor da je pogrela zastarele predloge o deželni zavarovalnici, o prisilni legalizaciji in o poldnevnem poduku na kmečkih šolah. V nebo pa je povzdigoval svoje narodno stranko in našteval predloge, ki jih je ta stranka stavila. O svojem delovanju za Idrijsko mesto ni vedel drugega povedati, kakor da je podpiral prošnjo nekaterih občin za premestitev mitnice na Colu in prošnjo, da bi se stara Idrijska cesta proglasila za okrajno cesto. Opravičiti se je hotel tudi, zakaj da je narodna stranka stopila v ožjo zvezo z Nemci v deželnem zboru, hotela je s tem namreč „klerikalce“ nekoliko ponižati, ki so neki začetkom deželnega zbora glave posebno po konci nosili. Toda slišati je moral iz srede poslušalcev krepke glasove: Nemškutarji ste! Izjavil je pa slednjič vendar odkritosrčno, da so bili mnogi predlogi jednoglasno, torej tudi z glasovi „klerikalcev“ sprejeti. V svoji gorečnosti za povzdigo narodne stranke se je tudi nekoliko zaletel rekoč: „vse stranke so bile jedine pri mnogih predlogih, iz tega lahko razvidite, katera stranka ima prav“.

K sklepu svojega potočila je prigovarjal Idriječanom, naj zaupajo poslancem in svoji domači orga-

nizaciji, katera za Idrijo popolnoma zadostuje, in naj ne iščejo pomoč drugod.

Oglasil se je k besedi katehet Oswald. Konstatiral je pred vsem, da je dr. Majaron v sklepu svojega govora vendar priznal konservativni stranki, da ima srce za narod, da je podpirala vse koristne predloge, naj so prišli tudi od „narodne“ strani. S tem je tako rekoč ovrgeel, kar je začetkom govoril proti konservativni stranki. Vprašal je tudi poslance, kako misli glasovati glede deželne zavarovalnice. Naštel je ob kratkem prednosti in koristi taceh zavarovalnic, kajti dežela bi prihranila lepih novcev, ki romajo drugam. Dr. Majaron je bil v vidni zadregi z odgovorom. Ni se upal reči, da ne bode glasoval za ustanovitev deželne zavarovalnice radi ljudstva, da bode pa za njo glasoval, se pa radi svojih tovarišev v deželnem zboru ni hotel izjaviti. Trdil je, da je to vprašanje silno težavno, da je treba mnogih studij, in če bode spoznal, da bi bila zavarovalnica deželi v korist, potem se ne bode nikakor ustavljal njeni ustanovitvi. Slednjič je pa patetično vskliknil: „Sicer je pa „Slovenec“, ko je sprožil ta predlog profesor Suklje l. 1888, prinašal članke zoper deželno zavarovalnico“. Zamolčal pa je, da je tiste članke pisal g. Ivan Hribar; članki so se tiskali, toda s pristavkom, da se uredništvo ne vjema z vsebino. Tedanji „Slovenec“ urednik je članke vsprejel od g. Hribarja, da se to velevažno vprašanje pojasni od vseh strani; očevidno pa je pisec člankov obračal vodo na mlin zasebnih zavarovalnic. Prosil je besede še nekdo izmed poslušalcev, ki je hotel to zadevo pojasniti in še posebno ožigosati napade dr. Majarona na „klerikalno“ stranko in na višje moči, ki baje vodijo konservativne poslance. Toda radi velicega hrupa, katerega so zlasti

gnali razdivjani socijalni demokrati med govorom kateheta Oswalda, ni mogel niti k besedi priti.

Ko predsednik slednjič pomiri poslušalce, poroča državni poslanec Anton Koblar o svojem delovanju v državnem zboru, odkar je on njega ud. Posebno poudarja, da ni glasoval za predlog, da naj se znani popust pri zemljiškem davku v znesku 2½ milijonov razdeli med vse zemljiške posestnike, ne pa samo med manjše kmetovalce. Pri tem pa krepko udriha po slovenskih poslancih iz Hohenwartovega kluba, ki so za ta predlog glasovali, in pa povedal, kako so glasovali njegovi klubovi tovariši. Prebere tudi resolucije, katere je stavil v korist idrijskih delavcev. K sklepu se obrača na idrijske delavce. Priporoča jim s krepko in vznešeno besedo, naj ostanejo dobri kristijani in zvesti državljani, naj iščejo pomoči, kjer jo v resnici dobiti morejo, naj ne kličejo agitatorjev iz Grada in drugod, ki pomagati ne morejo in tudi nočejo, ki prihajajo v Idrijo samo v svojo korist, ki delajo samo zdražbe. Za koristi idrijskih delavcev, ki služijo državi, ki ima od Idrije do pol milijona čistega dobička, se hoče kot državni poslanec vselej potegovati, samo želje naj se mu naznanijo.

O nadaljni točki: namen društva „Jednakopravnost“ govori znani jurist Kogej. Priporoča v svojem dobro naučenem govoru to društvo, češ, da bode Idriječanom v največjo srečo. V svojem govoru pové tudi svoje želje, da bi se vsi slovenski poslanci združili z drugimi slovanskimi poslanci, ker zveza z Nemci — katerekoli stranke naj so — ni v prid Slovanom, naj si tudi včasih privolijo Slovanom kako drobtinico, ker to delajo le iz koristolovstva. Mahnil je mimogredé po domači narodni inteligenci, češ, da je preveč brezbrizna.

LISTEK.

Marusja.

(Ruski napisal V. Čajkovo. — Poslovenil Iv. Steklasa.)

Mala Marusja je ostala sama doma. Njen oče je odšel na delo v rudnik. Nima ona niti bratov, niti sester, mati jej je umrla davno, — tako je ona ostajala vedno sama, kaderkoli je odšel oče na delo. —

Nekdaj so oni živeli v vasi. Marusja se rada spominja onega časa, ko je živela z materjo. Ali to je bilo že zdavnaj! Ona se komaj spominja mladega, prijaznega lica z velikimi temnimi očmi. Ona se spominja tudi, kako se je to lice, brezkončno dobro, prigibalo k njej, kako so jej mile roke poravnale posteljico in tihi materin glas govoril:

„Spančkaj golobica moja! Spančkaj srce moje!“

Marsikaj tega, kar je takrat bilo, se je pozabilo, — saj je bila samo štiri leta stara, ko jej je mati umrla, — ali onega čarobnega obraza ni mogel čas izbrisati iz njene duše, ta obraz je ostal globoko vtisnjen v srcu bedne sirotice.

Njenemu očetu je bilo ime Maksim. On ni imel zemlje, ker je bil njegov oče še za graščinskega prava v službi pri gospodi, a ni bil poljedelec, zato pa tudi ni dobil zemlje. Ko se je Maksim oženil, ni bila njegova mati živa, pa tudi oče mu je kmalu potem umrl. Ostal je Maksim sam z ženo.

Imela sta samo hišico in malo dvorišče okolu nje. — Dokler je živela mati Marusjina, gospodarila sta še nekako; a ko je ona pet let izza poroke umrla, začelo je gospodarstvo počasi propadati, ker je bilo nemogoče gospodariti brez gospodinje. Maksim se ni hotel v drugič ženiti; izročil je Marusjo svoji sestri, da na njo pazi, a sam je prav dobro pozaprll okna in vrata na rojstni hiši ter se podal na delo v rudnik.

Pri teti je živela Marusja štiri leta. Ona smatra ta čas za najvažnejši v svojem življenju. Ona je spoznala pa tudi prav dobro razumela, kakšen je njen položaj v tej rodovini: videla je Marusja dobro, da je ona v tej hiši otrok, kateri je vsprejet le za silo. — Bilo je namreč v tej rodovini že njih šest: štirje otroci, teta in njen mož — a ona je bila še le sedma. Vse je bilo treba hraniti, vse je bilo treba vsaj nekako obleči. Teta in stric sta delala neutrudljivo, da sta prehranila vso rodovino — pa ni bilo čudno, da sta včasih oponesla Marusji, da ona ni „svoja“. Maksim je sicer plačal sestri za hčerko nekoliko grošev. Teta in stric sta znala, da bode teh nekoliko grošev dosti, da se deklica prehrani, ali zdelo se jima je včasih tudi, da je Marusja pri njih le za nadlogo. Zatorej pa tudi Marusja ni znala v tej rodovini niti za žalovanje, niti za dragovanje. Ni teta posebno milovala celo svojih otrok, ali to so bili svoji: ako jih pokara, potem jih tudi draguje. Ali Marusja ni bila „svoja“, četudi je bila sorodnica. Tako je ona slišala od tete — večjidel

samo mrmranje — ali dragovanja in žalovanja ni bilo. —

Tako Marusja ni znala za dragovanje, za ono materino dragovanje, ko je otroku tako ugodno, tako milo, ko ga mati pogleda, ko ga po glavici pogladi. — A to je bila največja nesreča za bedno sirotico.

Največje veselje je bilo za Marusjo, ko je prišel včasih k njej oče, seveda na praznične dni. On je jako ljubil Marusjo, vselej jej je prinesel slaščic, posadil jo na koleno, dokler je bila majhna, ter se tako z njo razgovarjal. — Samo z očetom se je ona razgovarjala odkritosrčno in samo oče je znal, radi česa se je ona tožila.

In ko sta jedenkrat tako sedela v vrtu, izbuhnila je iznenada njena želja in njena tožba:

„Vzemi me, vzemi me k sebi, tatek! — Jaz nočem nič več tukaj živeti!“ govorila je v joku deklica, stiskaje svojo črnolaso glavico med očetova kolena.

„Srce moje, kam te bom jaz vzel? Jaz živim v vojašnici, — tam ti ne moreš živeti,“ govoril je oče.

„Jaz bom tam živela, jaz ti bom pomagala — samo vzemi me!“

„Bedače malo! Ti ne veš, kaj je to vojašnica. Tam je tesno, nečisto, tam žive samo veliki ljudje, in otroci tam ne morejo živeti. — Na noben način te, hčerka draga, ne morem vzeti.“

In zares ni mogel oče vzeti Marusje.

5 h 25 m

Strojvodja Habe vnema polnoletne delavce, naj pristopijo političnemu društvu „Jednakopravnost“, ker bode društvo svoje ude tudi v boleani podpiralo. Mesto da plačujejo za rudeči križ, misijone, naj hranijo raje doma denar. Plačevati je treba po 20 kr. na mesec; ko je plačeval kdo jedno leto, ima pravico do podpore. Dobi namreč skozi deset tednov na dan po 20 kr., naslednjih deset tednov po 10 kr., potem redna podpora neha. Da bode pa društvo moglo vspevati, bode treba najmanj 500 udov.

Pri točki „slučajnosti“ pride k besedi nekdo navzočih, ki se je oglasil koj za poročilom državnega poslanca. Poudarja, da razven uvoda odobrava poročilo njegovo. Zeli pa še zvedeti, kako je glasoval pri tako imenovani sladkorni predlogi, s katero se je letna premija bogatim sladkornim baronom povišala za 4 milijone, tako da bode mo konsumenti in tudi ubogi delavci morali vsak kilogram sladkorja vsaj za 2 kr. dražje plačevati. Ali se je gospod državni poslanec potegnil tukaj za korist svojih volilcev? Vpraša ga tudi, kako meni postopati in glasovati pri sklepanju nagodbe z Ogersko. Sedaj mora tostranska državna polovica trpeti veliko škodo. Vpraša nadalje, kaj misli o kmetijskih zadrugah, ki so za organizacijo kmetov velikega pomena. Kmetje so sedaj v ravno tacih žalostnih razmerah, kakor delavci. (Med delavci nastane velik hrup. Slišijo se kliči: „To ni za nas! Kaj so nam kmetje mari! Vèn ž njim!“)

Ko se divje vpitje nekoliko poleže, prosi govornik, naj bi se gospod državni poslanec potegnil tudi za okoliške delavce, katere hoče cesarsko gozdno oskrbnitvo v Idriji zatirati. Dosedaj so kupovali les za izdelovanje lesene posode, grabelj itd. v cesarskih gozdovih, ker v kmečkih gozdovih niti primernege lesa dobiti ni mogoče. Delavci v okolici sicer malo zaslužijo s takim delom, vendar vsaj nekaj, da se morejo v dolgi zimi borno preživiti. Cesarsko oskrbnitvo, oziroma oskrbnitvo podložni logarji, so letos nehali prodajati les takim delavcem, in to samo iz maščevanja, ker je oskrbnitvo zgubilo lov v dveh davčnih občinah.

Državni poslanec naj se potegne, kadar bode govoril o idrijskih delavskih razmerah, tudi za te najubožnejše delavce.

Poslanec Koblar reče, da so pri glasovanju o povišanju sladkorne premije poslanci iz Hohenwartovega kluba naprej capljali. Ni pa hotel reči, da on ni glasoval za to vladno predlogo. Čemu tako nejasne odgovore na poštena vprašanja. Vprašanje o kmetijskih zadrugah in o delavcih v okolici idrijski ga nič ne briga, ker je poslanec za mesto Idrijo in ne za okolico.

Ko je poslanec kmečkih občin, dr. Ferjančič se potegoval za idrijske delavce, so ga hoteli v zvezde vkovati. Ko pa se poslanec Koblar prosi, naj bi mimogredé opozoril kmetijskega ministra, kake zatirajo njegovi organi okoliške delavce, odgovori

Poslopje, kjer so živeli delavci, ki so delali v rudnikih, je bila dolga, tesna in zamazana zidana hiša. V njej so živeli delavci in spali vsi v redu na podu, ki se je potezal skoz vso hišo.

Ta hiša je bila tako ozka, da je med ležiščem in zidom bilo komaj toliko prostora, da je mogel človek iti in leči. Tukaj se ni moglo živeti z rodovino — in zato tudi oče ni mogel Marusje k sebi vzeti. Ali solze njene so ganile njegovo srce in on začne misliti, kako bi naredil, da bode hčerki bolje. On je mislil na vse svoje in hčérine sorodnike ter razmišljal, kateri izmed njih bi bil najboljši Marusji, da jo kje da, ko jo bode odvezel sestri. — Ali on ni nič pomislil. Takih sorodnikov ni bilo: bilo je seveda tudi dobrih ljudij, ali kdo bi vedel, bode li Marusji vendar le dobro. — Saj je mislil, da jej bode tudi pri sestri dobro, pa vendar ni. — Pa še tudi to: „Kaj si bode sestra mislila, ako jej vzame Marusjo, pa jo da drugemu?“

Kar si domisli: a, kaj bi bilo, ko bi on zares poslušal Marusjo, pa jo vzela k sebi, da živi pri njem? — Samo ne v vojašnici, nego v zemljanki (hiša nabita od zemlje). Kajti delavci v rudnikih niso živeli samo v vojašnici, nego tudi v hišicah od nabite zemlje, katere so zvali zemljanke. Take zemljanke so dajali samo onim delavcem, ki so imeli rodovino. — A kaj, ko bi on sebi zares izprosil pri upravitelju zemljanko? — Mogoče, da mu je celo ne da, ali naj že bo, kar hoče, — on bo prosil.

med glasnim pritrdjevanjem okoliških delavcev, da ga to nič ne briga. Sedaj pa naj reši kdo socialno vprašanje! Vsak bi rad vse sam imel, drugim pa nič ne privoščil. Ako delavski stanovi ne bodo delovali v jedinstvi, ako ne bodo podpirali teženj drug drugega, potem je prazno upanje, da nam bode prišla kmalu pomoč. Porečevalec je spoznal pri tem shodu, da zlasti socialnodemokratski delavci prezirajo težnje kmetov, da kmeta tako rekoč zaničujejo.

Med ljudstvo!

Iz celj. volil. okraja, 31. avg.

Po svojih zaupnih možeh so se izrekli spodnještajerski Slovenci na zborovanju „Slov. društva“ v Mariboru odločno za-to, da tudi prihodnji poslanci ne gredo v Gradec, dokler se ne ugotovi vsaj našim najvažnejšim zahtevam. Tako stopamo letos v volilno borbo v znamenju abstinence. Pri volitvah treba bo pa sedaj i dejanski pokazati, da do cela odobravamo program svojih slov. kandidatov. In za-to moramo skrbeti, da se izvrše uprav letošnje volitve sijajno, da bodo oddali vsi volilni možje svoje glasove našim kandidatom, tako da bo njih izvolitev jednoglasna.

Brezdvomno bodo naši rodoljubi po deželi zastavili zopet vse svoje moči, da bodo uspeli pri letošnjih deželnozbornih volitvah zares sijajni. Toda tem četovodjam po deželi, ki se imajo boriti večkrat z velikimi težavami in zaprekami, bi morali povsodi prihiteti i naši kandidati radovoljno na pomoč. Že o pravem času bi morali priti med ljudstvo. Kako zelo bi s tem olajšali sicer dolgočasno in mučno agitacijo! Kako trdno bi privezali z volilnimi shodi ljudstvo na svoj program! Tudi samo z jednim shodom se vdahne v dotičnem okraju celemu volilnemu gibanju nekaka višja gibalna in vodilna moč. Popolnoma umestna je prošnja našega vrlega „Slov. Gosp.“ do gg. deželnozbornih kandidatov: „Ako hočete, da boste dne 21. septembra sijajno izvoljeni za deželne zastopnike slov. ljudstva na Štajerskem, blagovolite se tudi nekaj potruditi, priredite v kratkem na važnejših mestih vol. shode! Naše ljudstvo Vas želi slišati in videti“. Da, ljudstvo želi slišati in videti svoje kandidate, za-to pa le med ljudstvo! Nobena čast ni, če ta ali oni narodnjak sprejme kandidature, ampak čast je, če ga narod proglasi zastopnikom svojih pravic in teženj.

Sicer bodo v nekaterih krajih že ta teden prvotne volitve, a to naj ne zadržuje kandidatov pogovoriti se z ljudstvom. Tudi za 21. sept. še bo treba agitacije in stroge discipline v našem taboru. In še jeden razlog bi naveli. Tudi zaradi tega naj gredo kandidati med ljudstvo, da je tolažijo v sedanjih nesreči, ko mora gledati vse svoje jesenske pridelke uničene po toči in deževju. Ljudstvo jim bo hvaležno za vsako tolažilno besedo. Zato pa, slov. kandidati, le marljivo med ljudstvo!

Tam se nahaja sicer jedna zemljanka — pusta in zares takšna, da ne more gorja biti, ali vendar! — Takšno mi bo vsaj prej dal. — Da mi je le zadeti pravi čas, ko je upravitelj dobre volje, takrat bi mi jo bržkone dal. — A lepo bi bilo živeti vkup z Marusjo! — Neugodno, težko je živeti samemu. — Ako pride Marusja — oh, kako bi to bilo ugodno življenje! . . . In Maksim si je že predstavljal to radostno življenje. V takih mislih se poda Maksim k upravitelju. Morda je zadel pravi čas.

„Kaj če tebi mala zemljanka?“ vpraša upravitelj.

„Imam malo hčerko — ne morem živeti v vojašnici,“ odgovori Maksim.

„A zakaj ne živi z materjo?“

„Matere nima, a pri ljudeh, znate tudi sami, kako je. — neugodno in težko. To me tudi sili, da jo vzamem k sebi. — Kaj morem ž njo v vojašnici živeti? — Dozvolite nama, prosim vas, da živiva v tej zemljanki, — saj se bode tako kmalu vsa podrla, ako ne bode kdo v njej, a midva jo bova že držala.“

„To je res, da se bode podrla,“ pomisli upravitelj in dozvoli.

„Moreš se precej, ako hočeš, preseliti v njo,“ sklene upravitelj.

Maksim se upravitelju globoko pokloni in pohiti v zemljanko. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. septembra.

Katoliški shod v Solnogradu. Dne 31. avgusta začel se je četrti katoliški shod v Solnogradu. Mesto je bilo slovesno olepšano in le prav malo hiš je, katere nimajo zastav. Vsi vlaki dovedli so polno udeležnikov shoda. Proti 5. uri začela se je polniti dvorana v starem vseučiliškem poslopju. Navzoče je bilo premuogo gospode duhovskega in svetnega stanu. Tudi veliko dopisovalcev domačih in tujih listov je bilo videti pri mizi stenografov. — Otvoril je osnovalni shod in ž njim IV. katoliški shod grof Ernst Sylva Tarouca v navdušenem govoru, v katerem se je najprej zahvalil grofu Ant. Pergenu, ki je bil pred njim opravil njegov mesto in ki je ob času, ko je liberalizem najbolj cvetel, živahno probudil katoliško gibanje. Dalje povdarja, da se shod prej ni mogel sniti zaradi nejedinstvi. A sedaj se, hvala Bogu, vendar vrši in vrši se naj na korist cerkvi, cesarju in domovini. — Prof. Altenweisel pozdravi na to v imenu lokalnega odbora došle škofo in prelato, pa tudi lajike, med njimi cesarskega namestnika Thuna, deželnega glavarja in župana. — Potem preide na volitev in predlaga za predsednika shoda kneza Olarya. — Nato prebere cesarski namestnik grof Thun dolg ognjevit nagovor, v katerem pozdravlja katoliški shod kot vesel in tolažljiv pojav proti materijalizmu, mu želi sreče in vspeha v imenu cesarske vlade, da bi zboroval v prid katoliškim prebivalcem. Njegovim besedam je sledila burna pohvala. — Na to vstane kardinal Haller in vspodbuja zborovalce, naj vedno zastopajo resnico, zlasti pa z vzgledom v življenju. Obema govornikoma se zahvali predsednik knez Olary, kakor tudi deželnemu glavarju in županu mesta Solnograd, ki sta v izbranih besedah pozdravila shod. — Zatem so prebrali došle brzojavke, katere so doposlali mnogi nadškofje in škofje in druge imenitne osebe. Nastopil je še delavec Oton Dis, poprej soc. demokrat, ki je prepričevalno govoril o delavskem vprašanju, katerega rešitev vidi le v katoliški cerkvi. S sklepom, cesarja in papeža brzojavno pozdraviti, končal se je osnovalni shod ob 1/2 8. uri.

Dr. Lueger v Budjejevitih. Minulo nedeljo sprejelo je češko mesto Budjejevica v svojo sredino prvega podžupana dunajskega mesta. Vsprejem na kolodvoru je bil tak, kakoršni so bili ljudje, ki so ga sprejeli. Izmed 300 navzočih oseb je bila gotovo jedna tretjina podkupljene druhal, ki je kričala nad Luegerjem in njegovim spremljevalcem Steinerjem, tolkla s pestmi, kolmi in drugimi predmeti ter pljuvala v obraz Luegerju in njegovim spremljevalcem. Mej temi židovsko-liberalnimi podkupljenimi suroveži se je odlikoval neki Kraus, bivši vrednik „Budweiser Zeitung“, že pogostokrat radi jednakih „junaških činov“ kaznovan, dalje „vodja“ Tašek in rogovilež učitelj Gans. Srčnosti dunajskih gostov in njihovih ožjih prijateljev, hladnokrvnosti prebivalstva in postopanju vladnega komisarja se je zahvaliti, da se ni pripetilo posebnih nesreč. Mestna policija je seveda mirno gledala ta „zabavni prizor“ in je bila v nekem oziru popolno podobna ljubljanski. Še le vladni komisar je storil potrebne korake. Shod se je otvoril malo po 4. uri in trajal do 6. ure. Glavni govornik je bil seveda dr. Lueger, ki je znal takoj pridobiti srca vseh poslušalcev; nemirneže so že poprej odstranili. Navduševal je Čehe in Nemce, naj se otresejo židovskega jarma ter odpošljejo v postavodajalne zastope prave krščanske može. Burno odobravanje je sledilo njegovemu govoru, najboljši znak, da je zadel na pravo struno.

Volitveno gibanje. Češki socialni demokrati in „teoretični“ anarhisti se že marljivo pripravljajo za volitev v splošni skupini. Kakor poročajo njihova glasila, nameravajo poslati v državno zbornico nekoga čevljarskega pomočnika Kriza, ki se nahaja radi sokrivde pri umoru Rudolfa Mrve v ječi in bode v kratkem prestal večletno kazen. Anarhisti so v to svrhu že prirejali shode, na katerih se je sklenilo objaviti volilen oklic in priporočati Krizovo kandidature. Ta kompromis mej socialnimi demokrati in anarhisti je zelo značilen, ker pokaže socialno demokracijo v vse drugačni luči, kakor se je kazala do sedaj. S tem korakom so židovski hlapeci sami pokazali, da je rek o „slobodi, enakosti in bratstvu“ sama gola fraza. — „Neumorno delavni“ štajerski poslanec Morre je zopet minulo nedeljo romal od kraja do kraja ter skušal volilce prepričati, da ne smejo več poslati v deželni zbor kmeta Kalteneggerja, marveč njega, ki ima bolj resno voljo, po-

magati kmečkemu stanu v gospodarskih, narodnih in čuje tudi verskih zadevah. Z vso silo si bode prizadeval pospeševati mej prebivalstvom pravo vernost in pobožnost, kot neobhodno potrebni lastnosti pravega nemškega kmeta. Ta pač zna vabiti volilce na svojo stran! Kot zagrizen nemški liberallec se obleče v ovčjo obleko ter prične pridigovati o pospeševanju vere mej kmetiskim prebivalstvom, kakor kak redovnik. Mož sicer meni, da je napravil na volilce globok utis in vse pridobil na svojo stran, toda zmotil se je, kajti njegov prednik Kaltenegger gotovo nikdar ni trdil, da sta pobožnost in strah božji neobhodno potrebni lastnosti samo za pravega nemškega — kmeta, kakor je izjavil najnovejši konvertit, marveč za vsakega kristijana. Morre je pač prvokrat govoril o veri, zato se je opekel.

Rusko časopisje o klanju v Carigradu.

Vsakdo bi menil, da bodo ruski krogi, ako ne obsojali, ostali vsaj nepristranski nasproti krivicam, ki se gode armenskim prebivalcem v Carigradu in njega okolici. Mnjenja raznih ruskih listov nam pa kažejo ravno nasprotno. „Novoje Vremja“ piše: Ako bi se nahajali Armenci v Turčiji res v tako žalostnem položaju, kakor trde njihovi prijatelji in zaščitniki, bi gotovo ne bi bilo prišlo do drznega, roparskega napada na otomansko banko. Umevno je, da posledice tega drznega izgreda, naj si bodo še tako žalostne za Carigradske Armence, ne bodo spremenile naših nazorov, ki slone na znanem orientalskem reku: „Kdor veter seje, bo nevihto žel“. Ako meni armenski odbor, da je s tem korakom onemogočil nadaljno turško postopanje po dosedanem redu, se zelo moti. Tako pisarenje gotovo ni vredno ruskega naroda, ki je v prvi vrsti pozvan, da zagovarja pravice pod turško silo zdihujočih narodov. Upamo pa, da „Novoje Vremja“ ni glasilo vodjev zunanje politike in da se ruski diplomatje ne bodo ravnali po njenih navodilih.

Cerkveni letopis.

† Dekan Jožef Kogej.

(Konec.)

5. Dušni pastir. O delovanji ranjkega dekana Kogej v dušnem pastirstvu mora se reči, da je bil za to stroko ravno tako vnet kakor za pouk mladine. Meseca oktobra leta 1860. prišel je v Tržič, ondi mu pa ni ugajal ostri gorenjski zrak; dasi je dobil ondi izvrstnega župnika Alojzija Koširja in ljubeznivega tovariša v osebi č. g. Franc Wehina, sedanjega zlatomašnika in župnika v Križih pri Tržiču, vendar se je oglasil, naj bi ga premestili, in res že o sv. Jurji l. 1861. pride kot duhovni pomočnik na Vrhniko, kjer je ostal skoraj 12 let.

V dan 5. novembra 1872 pripeljal se je kot mestni župnik in dekan v svojo rojstno mesto Idrijo, kjer je blagodosno deloval do trenutka, ko ga je Gospod pozval: „Pridi zvesti in modri hlapec, v malem si bil zvest, za to te bom čez mnogo postavil“. Ranji gospod dekan je čez vse ljubil mir, starih tradicij in navad se je zvesto držal, duh novega časa bil mu je ptuj. Ko je prišel v Idrijo, bil je ondi kapelan g. Jakob Gross, čez par mesecev se je preselil kot župnik v Zagorje ob Savi. Dva dni po prihodu dekanovem, t. j. 7. dan meseca novembra leta 1872 prišel je kapelan Franc Onušič, ta je še sedaj na tem mestu. Leta 1874. prišel je drugi kapelan č. g. Janez Svetina; a ta bil je le eno leto tu, potem se je podal na graško vseučilišče.

Kateheti so bili za časa dekanove vlade ti: Janez Juvan že dve leti prej katehet ostal je do septembra leta 1889.; odšel je za župnika k Fari, kjer še sedaj blagodosno deluje; njegov naslednik je bil č. g. Leopold Picigas, ki je bil tu katehet do lanskega leta, potem je odšel na Dunaj kot prefekt v c. kr. Terezino akademijo; njemu je sledil č. g. Franc Oswald. Iz tega se razvidi, da je bilo v Idriji skoz 24 let malo premembe med duhovniki, ker ranji gospod dekan ni pustil rad od sebe onega, katerega je ljubil.

6. Bolezen in smrt. Lepe kreposti dičile so značaj pokojnega g. dekana; krotkost, prijaznost in prava Janez Evangelistova potrpežljivost odlikovala ga je v prvi vrsti, rajše je sam vse pretrpel in marsikatero grenko zavžil, kakor da bi bližnjemu le najmanjšo reč očital; po smrti svojega brata, katerega je kap na prižnici zadela, bil je toliko bolj previden in se izogibal vsake pregoreče vneme; na tihem, globoko v blagem sreju ga je pa silno peklo, ko je videl, da se njegova očetovska ljubezen grdo zlorablja. Gospod ga je postavil na hudo poskušnjo,

tudi nad njim so se spolnovale besede: „Kakor zlato v peči jih poskuša Gospod, in kakor žgavni dar jih sprejme, in ob svojem času se bode na nje ozrl“. Sap. III. 6. Bridki so bili zadnji tedni njegovega življenja, neizrekljive muke je trpel, večkrat pokrepčan se svetimi zakramenti si je želel razvezan biti spon, ki ga vežejo na ta svet, se in s Kristusom združiti. Orjaška bila je njegova oseba, misliti je bilo, da bode včakal svojih 80 let in še čez — toda vedno tičanje v sobi in sedenje pri pisalni mizi pokazilo mu je notranje nežne organe. Smrt je zmagala nad telesnimi močmi. Naj v miru počiva, srečno je dokončal oni tek, po katerem hodi vsako človeško bitje, kakor že Horacij v svoji odi popeva:

Omnes eodem cogimur
Omnium versatur urna:
Serijs, otius.

Paganu je konec življenja bodisi da pride serijs, bodisi otius, tudi konec bitja; kristjanu ne; nam zaostalim daje sv. vera to presladko tolažilo:

Če izgubiš, kar ti najljubše bilo
O ne obupaj, bridkih solz ne toči;
Tam združenje te bo razveselilo,
Kjer ni krivice, solza lie ne moči:
Tam je resnica, sreča, mir domá,
Tam duša se od duše več ne loči!

Stritar.

7. Pogreb. V petek, dne 28. avgusta vzdignilo se je truplo njegovo v župnišču, da je poneso v mestno farno cerkev sv. Barbare, s katero je bil le 2 meseca in 10 dnij manj nego celih 24 let zaročen! Zadnje čast skazali so blagemu pokojniku rudniški, gozdarski, sodni in davčni uradniki, mestna občina poklonila je lep venec, šolska mladina in mnogo pobožnih vernikov. Krsto nosili so možje katoliške delavske družbe, nje mladeniči, oddelek cesarskih paznikov in meščani so svetili z gorečimi svečami. Tako se je premikal žalni sprevod, katerega je vodil prifarski župnik preč. g. Janez Juvan v spremstvu 16 duhovnikov in dveh bogoslovcev v cerkev sv. Barbare. Po dokončanih molitvah stopil je na prižnico akademiški prefekt č. g. Leopold Picigas in se z ganljivimi besedami poslovil v svojem imenu vseh vernikov od ljubljenega gospoda dekana. Idrijski so res ljubili svojega rojaka dekana in to v dan pogreba prelepo pokazali. Na grobu zapeli so mu združeni idrijski pevci v slovo dve žalostinki.

Žalostnega srca poslovili smo se od novega groba, prepričani, da smo vanj položili moža bistrega uma in zlahtnega srca, ki je, sam vzoren duhovnik, rojake svoje vodil po poti edino prave časne in večne sreče. Naj v miru počiva! L. P.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 1. sept.

Današnje redne seje občinskega sveta se je vdeležilo 21 odbornikov. Po otvoritvi naznani župan, da je v ime mestnega sveta čestital fzm. bar. Reinländerju povodom petdesetletnice njegovega službovanja, za kar se je ta pismeno zahvalil. Dalje predlaga župan, naj se v smislu sklepa mestnega sveta pismeno izreče zahvala načelniku dunajskega pomožnega odbora, dvornemu svetniku Račiču za veliko požrtvovalno delo od dobe, ko je zadela Kranjsko potresna katastrofa, pa do 1. julija, ko je pomožni odbor ostavil nadaljnje poslovanje. Ravno tako naj se izreče zahvala osnovatelju tega odbora, občinskemu svetniku Krisperju.

Poleg tega se pa tudi ne sme prezreti velikega napora, katerega je imel v tej dobi občinski svet sam, in zasluži vsled tega pohvalno priznanje. Občinstvo sicer ve ceniti to naporno delo, kar je posebno pokazalo pri zadnjih volitvah, mej vsemi pa oni, kateri so uživali neposredno kakoršno koli podporo, vendar ni to priznanje toliko, kakoršno je obč. svet v resnici zaslužil.

Posebno sta se odlikovala odbornika dr. Tavčar, ki je oskrboval s svojim osebjem vsa pisarniška dela pomožnega odbora, in pa notar Gogola, ki je strankam brezplačno izdeloval vse zemljknižne izpiske. Ker toraj od drugod ni nikakega priznanja, naj mestni svet izreče tema dvema odbornikom svojo zahvalo. Se sprejme.

Pred prehodom k tretji točki dnevnega reda, stavita odbornika Klein in dr. Majaron dva nujna predloga.

Odbornik Klein poroča, da namerava dunajska tovarna za izdelovanje čevljev v Müdlingu, v Ljubljani otvoriti filijalko in išče v to svrhu primerne prostora v mestu. Ker so pa izdelki te tovarne dovolj znani radi slabe kakovosti in bi bilo vsled tega ob-

činstvo zelo oškodovano, poleg tega bi pa dobili tukajšnji obrtniki z njo novega, zelo nevarnega konkurenta, bi bila ta filijalka za Ljubljano veliko zlo. Poročevalec vsled tega predlaga, naj magistrat prepreči naselitev te filijalke v Ljubljani.

Odbornik dr. Majaron predlaga, naj mestni svet stori potrebne korake, da ali še nadalje vozi mej postajama Ljubljana-Lesce tako zvani potresni vlak, ki se namerava sedaj opustiti, ali pa se uvede nov osebni vlak, ki bi prihajal v Ljubljano ob 8. uri zjutraj in odhajal v Lesce ob 7. uri zvečer. Oba predloga se sprejmeta.

Nato poroča župan o predlogu obč. svet. dr. Gregoriča, katerega je stavil v seji dne 27. junija t. l. in ki meri na to, da se uvede potratni davek na konje za jezdarenje in vožnjo za zabavo ter poviša pasja taksa. Povišanja pasjega davka, pravi poročevalec, ni priporočati, ker tudi v drugih mestih ne znaša nad 4 gld., še manj pa davka na jahače in kočije, ker je v Ljubljani, kakor se je poročevalec prepričal, le 6 rodbin, ki rabijo konje le v zabavo, in bi bil toraj ta dohodek preneznaten. Ta zahteva je sicer važna za demagoge, ki se hočejo povspenjati, toda je pa zelo škodljiva za obrtnike in kmetovalce, ker bi marsikateri raje prodal svojega konja, kakor da bi moral plačevati davek, in bi toraj znatno padle cene poljskim pridelkom, vzlasti ovsu. Pa tudi konjereja bi vsled tega mnogo trpela. Poročevalec se toraj nikakor ne more strinjati s tem predlogom. To poročilo se vzame na znanje brez debate.

V kuratorij za višjo dekl. šolo, v katerega morajo poslati poleg mestne občine po jednega člana deželna vlada, knezoškofijski ordinarijat in deželni odbor, poslednji pa še le tedaj, ako obljubi prispevati letnih 500 gld., se izvolijo nastopni gospodje: ravnatelj Senekovič, načelnik, dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, ravnatelj Šubic, dr. Krisper, Dimnik, ravnatelj Hubad in prof. Orožen, udje.

Na to sledé poročila finančnega odseka.

Odbornik Senekovič pravi, da rabi mestna občina, kadar hoče dobiti kako posojilo, natančen inventar in je torej ta zadeva zelo važna. Mestno knjigovodstvo je sicer že izdelalo inventar, vendar je treba, da se ta še jedenkrat temeljito pregleda in potem trajno nadzoruje. V to nadzorstvo predlaga odbornika Ravniharja, dr. Stare-ta in Velkavrha. Se odobri.

O drugi točki poroča župan in predlaga, da se ostanek mestnega dolga pri mestnem loterijskem posojilu v znesku 129.834 gld. 17 kr. sicer odpiše, vendar pa ostane vknjižen kot svota, ki se je izplačala mestni občini za razne investicije. Župan tu pripomni, da je ta zadeva provzročila mnogo nepotrebnih nasprotovanj ter vsled ovadbe napotila celo vlado, da je zahtevala natančnih pojasnil.

O opustitvi vojašničnega amortizačnega zaklada, ki znaša 35.520 gld. 21½ kr., poroča odbornik Senekovič ter predlaga, naj se ta svota porabi v občinske namene, ker ne kaže zbirati zaklada za potomce do leta 1929, ki imajo itak lepa posestva, vendar naj se pa pričleniš z letom 1897 zopet jame nabirati tak zaklad.

Skupilo za prodana zemljišča podturnske graščine se po poročilu odbornika dr. Stare-ta tako razdeli, da se odloči 30.000 gld. za uporabo blagajničnih nedostatkov, katera svota pa se mora koncem vsacega leta zopet doplačati. Drugo pa naj se porabi za pomnožitev regulacijskega zaklada. Vsa svota se torej realizuje s 1. januarjem 1897.

Odbornik Ravnihar poroča o računskih sklepih mestne blagajne in v njenej upravi stoječih fondov ter predlaga, da se ti odobré, za nekatere ustanove nakupi papirnih rent po 1000 kron in jedna ustanova zniža za 7 gld., katere mora sedaj občina doplačevati. Vsi ti predlogi se vsprejmo.

O regulacijskem in razširjevalnem načrtu poroča odbornik dr. Požar. Deželna vlada je zahtevala, da se prvotnemu načrtu pridene še splošni načrt za način zazidanja prostorov. Deli se v strnjeni in odprti stavbinski sistem. Tu se določi, da se ta načrt javno razglasi in po preteku šestih tednov pretrešava z eventualnimi ugovori vred. Konečno se še določi, da se iz zdravstvenih ozirov vsaj 30 metrov od pokopališnega zidovja ne sme zidati.

Predlogu podžupana, naj se pri ti priliki tudi za Vodmat določi odprti stavbinski sistem, se ne more pritrčiti, ker še ni potrjen zakon o priklopljenju jednega dela Vodmata k ljubljanski občini.

Spomenica posestnikov ozemlja mej Prečnimi in Kolodvorskimi ulicami ter Resljevo in Sv. Petra cesto

gledé obvarovanja vrtov pred zazidanjem posebno z objekti v obrtne svrhe se vzame na znanje in se mestnemu svetu naroča, naj kolikor možno vpliva na to, da se varujejo koristi posestnikov.

Konečno poroča odbornik dr. Stare o odobritvi parcellačnega načrta posestva K. Stöcklingerjevega ob Tržaški cesti ter predlaga, naj se določi manj stavbišč, da bodo imeli posestniki dovolj prostora za potrebne vrtove. Ob enem se pa tudi določi, da se ob cesti zidajo vsaj jednonadstropne hiše, sicer pa lahko tudi samo pritlične. Sprejeto.

Ostale točke dnevnega reda so se odložile na jutrišnjo sejo.

Odbornik Gogola interpeluje župana, kaj je s šodstotnim posojilom za hišne posestnike ljubljanske, ki bi radi poravnali svoje račune, a še sedaj ne vedó, kako in kaj.

Župan odgovarja, da je dobil od deželnega glavarja zagotovilo, da je zadeva že rešena, vendar se bode še pisмено obrnil do dež. odbora.

Odbornik Gogola izraža konečno mnenje, da sedaj vložene prošnje ne ustrezajo namenu, ker so zaznamovane pogostokrat visoke svote, na katere se ne bo mogoče ozirati, ter želi, da se pozovejo dotičniki še jedenkrat, da vložé nove prošnje. Primeren predlog stavi v prihodnji seji.

Odbornik Kozak se pritožuje nad velikim neredom na Sadjarskem trgu in zahteva odpomoči. Škodo trpé največ prebivalci sami, ker ne morejo ničesar kupiti iz prve roke, ker branjevke s silo odkupijo vse od zunanjih ljudi.

Odbornik dr. Majaron se pritožuje nad oviranjem prometa v Gospodskih ulicah radi podiranja knežjega dvorca.

Župan obljubi, da bo storil v tem oziru potrebne korake.

Konec ob 1/2 9. uri zvečer.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. septembra.

(Za župnika v Stari Loki) je imenovan č. gospod Frančišek Kummer, dekan na Vrhniki.

(Dnevni red) izredni seji občinskega sveta ljubljanskega, v sredo, 2. dan septembra 1896 ob 7. uri zvečer v mestni dvorani. I. Stavbinskega odseka poročili: a) o ugovoru deželne vlade proti načinu zazidanja posestev S. Bavdeka in A. Šupervčeve ob Karlovski cesti; b) o upeljavi centralne kurjave za mestno dvorano. II. Občinskega svetovaleca Ivana Gogole samostalni predlog glede prošenj za 3% posojilo. III. Solskega odseka poročilo o računih za porabo dotacije okr. učit. knjižnice v znesku 50 glđ. za l. 1895. IV. Pravnega in personalnega odseka poročilo o prošnji mest. knjigovodje Jos. Paternostra za dopust. V. Stavbinskega odseka poročilo o honorovanju splošnih regulačnih načrtov, katere so nekateri arhitekti mestni občini dali na razpolaganje. VI. Direktorija mest. užitninskega zakupa poročili: a) o uspehih mest. užit. zakupa v I. polletju 1896 l. b) o izdajanju pooblastila za ravnatelja mest. užit. zakupa. VII. Regulačnega odseka poročila: a) o odkupu hiše grofa Ludovika Blagay-Ursinija na Sv. Jakoba trgu št. 10; b) o odkupu zemljišč: Filipa Schreyerja v Špitalski ulici št. 9; Karola Roma na Polj. nasipu 14; Jere Pretnar v Kolodvorski ulici 12; Andreja in Ane Vesel ravnotam 6 ter Ivana Podlesnika na Starem trgu 18; c) o regulaciji Sv. Petra ceste; d) o otvoritvi podaljšanih Poljskih ulic.

(Novo vladno poslopje.) Za novo vladno poslopje, katero ima do 1. avgusta 1898 biti dogotovljeno, razpisana so zidarska dela v znesku 200.000 glđ. Načrti in pripomočki k oferti kakor tudi formularji so od 9. septembra do vštetelega 30. septembra na razpolago pri stavbinskem oddelku c. kr. deželne vlade.

(Spominska plošča slikarjema Janezu in Juriju Šubicu v Poljanah.) Za odkritje dne 8. septembra je določen naslednji vspeled: 1. Prihod na škofjeloški kolodvor z ljubljanskim, oziroma gorenjskim vlakom ob 7. uri 25 minut in ob 7. uri 52 minut zjutraj. Ob 8 1/2 uri odhod na pripravljenih vozeh. 2. Pozdrav v Poljanah po gospodu županu Valent. Tavčarju. 3. Sveta maša v farni cerkvi ob 10 1/2 uri, slavnostni govor č. gospoda državnega poslanca Ant. Koblarja, odkritje in blagoslovljenje spominka po domačem gospodu župniku. 4. Po cerkvenem opravilu obisk rojstne hiše umetnikov in ogledovanje njihovih del. 5. Banket v gostilni gospe L. Čadeževe ob 1. uri popoldne. 6. Čaj pri gospej dr. Fran. Tavčarjevi na Visokem ob 5. uri popoldne. 6. Odhod

z Visokega na škofjeloški kolodvor ob 6. uri zvečer. — Petje oskrbi iz posebne prijaznosti slavno akademično društvo „Sava“. — Kdor reflektuje na voz in banket — kuvert stane 1 glđ. — naj se do vštetelega 4. septembra zglaš pri gospodu c. kr. ravnatelju Ivanu Šubicu v Škofji Loki. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. — Cena za vožnjo bode neznatna.

Odbor slovenskega pisateljskega društva.

(Zgubil se je) pred 14 dnevi vdovi-posestnici v Sent-Vidu njen jedini sin France Kremžar, odraščén mladenič. Imenovani je bil že več let bož jasten, poslednji čas ga je vrglo trikrat na dan, tako da je bil včasih kar ves zmešan. Pravijo, da so ga videli iti proti Savi, kjer so ga že skrbno iskali — a zaman! Mati je v velikih skrbeh.

(Še jedna opomnja k Gregor Riharjevi stoletnici.) Brez dvoma je marsikdo, ko je prečital v sobotni številki „Slovenca“ (št. 198.) prof. Kržiča govor v proslavo Gregorja Riharja, rekel sam pri sebi: „Prav z jezika mi je vzel te misli!“ Da res: „Riharjeve pesmi niso ostale v cerkvi, temveč ljudstvo jih je neslo na dom. In kakor je tista pridiga najbolj koristna, katera ne ostane v cerkvi, marveč se še nadaljuje doma, tako je gotovo tista sveta pesem najbolj koristna, katera se še doma prepeva! In take so bile Riharjeve po vrsti.“ — Res je, da se Riharjeve pesmi še zdaj najraje prepevajo križem slovenske domovine, le žal, da ljudje ne znajo več celotnega teksta k dotičnim napevom. Marsikje znajo pač še ta ali oni napev, a od cele, morda dolge in lepe pesmi, jim je ostala v spominu le še prva, k večjemu tudi druga kitica. Prej ali slej se tudi ta pozabi, gotovo v kvar našemu pobožnemu narodu. Zakaj Slovenci radi pojo; če ne dobé poštenih pesmij, pa zakrožijo tudi kako „okroglo“, ali, da rečem naravnost „klafarsko“, ki je več ali manj izpodtakljiva, pohujšljiva. Že Slomšek je svoje dni tožil nad tem in zato nekaterim okroglim napevom zložil primeren tekst z vspeledno ali vsaj ne nevarno vsebino. Dandanašnji pa, ko se pozabljajo lepe Riharjeve pesmi, slišijo se tem pogosto izpodtakljive popevke. Gospodje duhovniki na kmetih mi bodo gotovo to potrdili. — Zaradi tega usojam si staviti neki predlog. Čul sem, da so nekateri nameravali dati zopet na svetlo izbraae Riharjeve pesmi, a da se je ta misel opustila. — Po mojem mnenju bi družba sv. Mohorja jako ustregla veliki večini svojih udov, ko bi v kratkem dala na svetlo: „Svete pesmi“, katere so pred več leti deloma izdali v zvezkih Potočnik, Jeran in Volčič, seveda pomnožene z drugimi, obče znanimi, zlasti Marijinimi. Zakaj bi letošnji posvetni pesmarici ne sledila še druga nabožna pesmarica „Riharjeva“? Oj, s koliko hvaležnostjo bi jo vsprejelo naše dobro ljudstvo, s kakim veseljem bi se zopet prepevale te pesmi. Reči moram, da je sedaj že zadnji čas, da se taka „Riharjeva pesmarica“ dá na svetlo, ker sedaj ljudje vsaj po prvi kitici še znajo napeve; ko pa mladi zarod tudi prvo kitico pozabi, pozabil se bo tudi napev. Sedaj ima semtertje le še kak molitvenik kot nameček par znanih pesmij, a to je premalo. Naj torej slavna družba sv. Mohorja da na svetlo vse znane svete pesmi, Marijine in svetniške, z Riharjevimi in še drugimi, v njegovem duhu zloženimi napevi, n. pr. napeve Blaža Potočnika, Belarja, Čveka itd. Za priprosto ljudstvo bi skoro zadostovalo, ako se tekstu dostavi napev samo za sopran in alt. Taka pesmarica bo imela med narodom mnogo več zanimanja in vspeha, nego ga je imela nekdanja Foersterjeva. Ona je bila za učene pevce, ta bo pa za priprosto ljudstvo. Prepričan sem, da jih je mnogo, ki s pisateljem teh vrstic to iskreno žele. Non quis, sed quid!

(Za družbo sv. Cirila in Metoda) je podaril g. primarij dr. Vincenc Gregorič 10 glđ. mesto venca na grob svojemu nečaku Francu Ferjančiču, sinu g. drž. poslanca dr. Ferjančiča. Na shodu katol. delavskega političnega društva ljubljanskega v Starem trgu pri Ložu je nabral za družbo č. g. A. Golf 12 glđ. 30 kr.

(Tujcev) je bilo meseca avgusta v tukajšnih gostilnah in hotelih 1905, torej 185 več, ko minulo leto. —

(Iz Zagorja.) Ker hodim pogosto okrog naše cerkve, in „imam brez dvombe veliko časa“, naj povem, kako napreduje njeno popraviljanje. To storim prav z veseljem že v šestič, četudi trdi nekdo v „Slov. Narodu“, da prebira prav marljivo „Slovenca“, ničesar ne prezre, a valic temu še ni čital v njem poročila o popraviljanju naše cerkve. Strop

je ves gotov razven velike kupole in oboka mej njo in korom. Sedaj belijo zvonik in zunanje stene. Nato pa pobelijo še znotraj, poravnajo tlak in omeđejo ter pobelijo kupolo in mali obok, pripravijo zunaj nove odtokove za strešnico in stvar je končana. Kar se tiče slik je stvar taka-le: Res je, da se slike niso precej zakrile, ko so prišli tesarji in zidarji. Vsled tega so se le nekoliko oprášile, popolno nič pa poškođovale. Ko so pa jeli monterji delati monier-strop, so slike popolno vse zakrili. Ali vkljub temu je prišla voda na slike, ker so morali strop večkrat z vodo močiti. Tega mislim, bi tudi „Narodov“ poročevalec nikakor ne mogel preprečiti vkljub svoji velikanski gorečnosti za hišo božjo, katero vsaj sedaj nekoliko pogleda znotraj, ko jo popravljajo. Tega ni kriv niti stavbeni odbor niti farno predstojništvo. Tega mislim, bi ne preprečil tudi tisti stavbeni odbor, katerega načelnika „boli srce“ in „prešinja sveta jeza“, da „so te krasne slike vse uničene“. Popolna laž je „da za slike ni več rešitve!“ Tacih debelih lažij je zmožen jedino le „Narodov“ dopisnik. Ko bi slike tudi popolno nič ne trpele pri popraviljanju stropa, morali bi najeti slikarja, ker so bile poslikane stene od vrha do tal razpokane. Radoveden sem tudi, pri katerih „izvedencih“ je dopisnik slišal, da so slike popolno uničene? Akademično izobražen slikar, ki ima vso stvar v roki, menda vendar lažje sodi o slikarstvu, kakor kak „privandran“ Narodov dopisnik? Bog si ga vedi, zakaj se naši narodnjaki tako boje imena „liberalec“? Menda za to, ker so se pred nedavnim časom zaročili se socijaldemokrati. Gotovo je tamkej bolj prijetno kakor pri nas, kajti mi nismo navajeni svojih dobrotnikov, podpornikov in pristašev na ramah nositi. Da se je dopisniku izlil žolč zaradi zadnjih volitev, je samo po sebi umevno, to se mu zgodi še večkrat, posebno če bodo volitve ovržene, kar že dolgo čakamo.

(Nesreče.) Dne 28. avgusta je utonil v potoku pri Gor. Logatcu dveletni sin Marije Petrovič. — Predvčera popoldne so na Tržaški cesti povozili 68 letnega kovača I. Lotriča; ranjenca so prenesli v dež. bolnico.

(Poročil) se bode ta mesec v Madridu grof Gilbert Hohenwart-Gerlachstein, c. in kr. ministerski rezident v Tangru, sin državnega poslanca in predsednika najvišjega računskega dvora Karola grofa Hohenwarta, z dono Mercedes de Montalvo.

(Židovska nesramnost.) Pod tem naslovom piše „Edinost“: Tukajšnje liberalno trobilo spodtika se na okolnosti, da se bode v stolni cerkvi pri sv. Justu vršilo slavnostno venčanje kipa Matere Božje baš na dan 20. septembra. Ta dan namreč, opozarja dotični židovski list, je narodni praznik (XX. settembre) naše zavezne države, blažene Italije, ki slavi ta dan konec svetne države papeževe. V italijanskem liberalnem Trstu pa naj bi se isti dan vršila „papistiška demonstracija!“ To je vendar nezaslišano! — Nato skrajno nesramno židovsko podtikanje političkih tendencij cerkveni slovesnosti bodi odgovorjeno na kratko, da je dne 20. septembra po katoliškem koledarju praznik žalostne Matere Božje. Tega židje seveda ne znajo. V ostalem pa se ta najnovejša židovskoliberalna nesramnost obsoja sama po sebi.

(Šesti shod avstrijskih gostilničarjev) se vrši dné 21., 22., 23. in 24. septembra 1896 leta v Ištu. Med 19 točkami vzporeda omenjamo: a) prireditve razstave za kuharsko umetnost na Dunaju l. 1897.; b) poročilo o ureditvi zaloge mešanega blaga in trgovine s pivom v steklenicah; c) povikšanje davka na pivo; d) ureditev meroskustva (sodomertstva); e) postopanje društva potujočih trgovcev. Prijave je do 15. septembra poslati na osrednjo pisarno zavezo avstrijskih gostilničarjev na Dunaju l., Naglergasse 1. Vzpored in prijavnica se lahko pogledata v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Odstop reškega guvernerja.) Dunajski in peštanski listi javljajo, da je reški guverner grof Ljudevit Batthyany predložil ogerskemu ministerskemu predsedniku svojo ostavko. Listi trdijo, da je to storil vsled nesporazumljenja z ogerskimi ministri, osobito s trgovinskim ministrom. „Bud. Tagblatt“ piše: „V političnih krogih vzbuja vest o odstopu grofa Batthyanyja veliko iznenadenje. Značilno je, da se najodličnejši člani vladne stranke umikaje s političnega polja.“ Reški mestni načelnik je guvernerju, ki biva v kopališču, odposlal brzojavno prošnjo, naj ostane na svojem mestu. V istem smislu meščani

podpisujejo adreso. Hrvatoma je vsejedno, kdo je guverner na Reki, kajti ogerska vlada bo gotovo zopet izbrala moža, ki bo proti jasnemu zakonu tiral mažarsko politiko ter skušal Reko odtrgati od Hrvatske in jo spojiti z Mažarsko.

(C. kr. trgovsko ministerstvo) naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da se l. 1897 vrši v Bruselju mednarodna razstava, na kateri se pokažejo proizvodi umetnosti in znanosti ter obrtnije in poljedelstva vseh narodov. Pod pokroviteljstvom belgijskega kralja se razstava otvori dne 24. aprila 1897 in traja najmanj 6 mesecev. Priglasje je najpozneje do 1. oktobra 1896 pravilno podpisane in frankovane poslati izvršilnemu odboru „Bruselj, 10, Rue de Congres“. Ravno tam se dobe za prijavo predpisani obrazci kakor tudi natančni vzporedni razstave. Poslati in razstaviti je predmete do 15. aprila 1897, sicer se izgubi pripustno dovoljenje in že plačano najemnino za prostor.

(„Avstrijska monarhija ob petdesetletnici vladanja cesarja Frančiška Jožefa I.“) Pod tem naslovom bo v kratkem pričelo izhajati v mesečnih snopičih večje slovstveno delo pod uredništvom ravnatelja Julija Laurenčiča in sodelovanjem raznih pisateljev. Vse delo, ki bo opisavalo vseh 16 kronovin, izide v 24 snopičih po 50 kr., in sicer v nemškem, češkem, poljskem in italijanskem jeziku. Čisti dohodek je namenjen za jubilejsko ustanovo za one, ki so državi služili 50 let in so podpore potrebni.

Društva.

(Občni zbor I. splošnega ljubljanskega kolesarskega društva) vršil se je predvečerjako obilno obiskovan. V odbor izvoljeni so bili sledeči gg.: Iv. Bonač, Jos. Petrič, Fr. Seber, Iv. Traun, F. Krajgher, E. Speil, F. Teršenič, B. Schmelzer. Dokaz, kako potrebna je bila ustanovitev novega splošnega kolesarskega društva je to, da se je takoj 40 članov vpisalo. Društvo imelo bo jako lepe znake v narodnih barvah z napisom „Ljubljana“. Kdor želi pristopiti, naj se blagovoljno zgleda pri t. č. predsedniku J. Bonaču v Selenburgovih ulicah. — Vpisnina je 1 gld. Članarina 50 kr. na mesec. Odbor.

(Pomočno društvo „Rudečega križa“) za Kranjsko je te dni razposlalo poročilo o svojem delovanju v l. 1895. Največ zaslug si je družba v minoletem letu pridobila ob potresni nesreči. Dala je na razpolago deželi za bolnike 27 barak, 25 prevoznih jedilnih zabojev in 5 priprav za kopanje. S tem je prihranila deželi velike žrtve. Deželno društvo pa je ljubljanskim prebivalcem darovalo 1000 gld. in po potresu poškodovanim okrajem na deželi 400 gld. Med invalide in vdove je društvo razdelilo 264 gld. 15 kr., darov je prejelo 505 gld. Koncem leta je društvo štelo 3 častne člane, 210 rednih in 3 podporne člane; premoženja je imelo 13.219 gld. 53 kr., v gotovini in 565 gld. v vrednostnih papirjih; podružnic je bilo 15, podružnici v Ilir. Bistriici in Vipavi sta se razšli.

(Vabilo) k tomboli, katero priredi podružnica c. kr. kmetijske družbe v Begunjah na vrtu gostilne g. J. Avsenika v nedeljo dne 6. septembra 1896. Vspored: Tombola. Prosta zabava. — Začetek ob 4. uri popoldne. — Darila za tombolo se hvaležno sprejmo. — Čisti dohodek je namenjen za zgradbo društvenega poslopja. — K mnogobrojni udeležbi vabi najljubneje odbor.

(Mestna hranilnica v Novem Mestu.) V mesecu avgustu 1896 je 54 strank vložilo 22.516 gld. 22 kr., 71 strank vzdignilo 17.271 gld. 25 kr., toraj več vložilo 5.244 gld. 97 kr., 21 posojil se je izplačalo 9.040 gold. — kr., stanje vlog 300.945 04½ kr., denarni promet 76.321 gld. 72 kr.

Telegrami.

Dunaj, 2. septembra. „Pol. Corr.“ poroča, da je podelil car povodom bivanja na Dunaju 16 funkcionarjem v zunanjem ministertvu razne redove.

Komarno, 2. septembra. Presvetli cesar se je vrnil včeraj popoldne od vojaških vaj in ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Zvečer je bilo mesto krasno razsvetljeno. Danes zjutraj se je podal vladar zopet k manevrom. Nebo se je zjasnilo.

Levov, 2. septembra. Vkljub deževju podal se je vladar s spremstvom k vojaškim vajam v bližini Humeniec-Szezerca.

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurznem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Dunaj, 2. septembra. Kmetijska družba na Dunaju se je posvetovala na včerajšnjem izvanrednem občnem zboru o predlogih osrednjega odbora, kako preprečiti nadaljnje padanje žitnih cen v tuzemlju. Odsek predlaga, naj se prekomorska žitna konkurenca pobija s tem, da se ustanovi centrala za srednjo Evropo na podlagi varstvene carine, ako pa to ni mogoče, naj se določi samostojna carina za Avstro-Ogersko. Konečno je predlagal odsek, naj se uvede dvojna veljava. Poslednji predlog se je odklonil, vsi drugi so obveljali.

Opava, 2. septembra. Vsled uvedbe 10-urnega dela v ostravskih in karvinskih premogokopih, kjer je bilo dosedaj osemurno delo, so ustavili delo vsi rudarji.

Budimpešta, 2. septembra. Pri kopanju za temelj neke stavbe se je podrl straniški zid in zasul 14 delavcev. Jeden je umrl, 4 so hudo in ostali lahko ranjeni.

Pariz, 2. septembra. „Agence Havas“ poroča, da je turški zunanji minister Tewfik-paša po dolgotrajni prošnji obljubil poslanikom, da brzojavno zapove vojnemu poveljniku na Kreti, naj prepreči vsako mohamedansko gibanje.

Plovdiv, 2. septembra. Kakor javljajo poročila iz Carigrada, je vrgel nekdo 30. m. m. zvečer v Peri iz neke hiše zavoj, v katerem je bila zavita bomba. Ta vest je povzročila velik strah. Vse armenske prebivalce iste hiše so zaprli. Cele trope prebivalcev vsake starosti vlačijo orožniki v zapor. Poročilo, da znaša število žrtev več tisoč, je nekoliko pretirano, vendar pa presega več sto.

Kijev, 2. septembra. Car in carinja sta položila na krsto kneza Lobanova krasne vence. Napovedana mestna razsvetljava se je odložila.

Rim, 2. septembra. „Agencia Stefani“ poroča, da se vrši cerkvena in civilna poroka neapolskega princa s črnogorsko princezino v Rimu.

Carigrad, 2. septembra. Včeraj je obhajal sultan obletnico svojega vladanja. V to svrhu je bilo mesto razsvetljeno. Poslanike je višji dostojanstvenik osebno naprosil, da razsvetle stanovanja, ker sicer bi smatral sultan njihovo postopanje za demonstracijo. Mir je vladal po dnevi in po noči.

London, 2. septembra. „Reuters Office“ poroča iz Washingtona: Parnik „Cincinnati“ je dobil povelje, da mora takoj odriniti proti Turčiji. Drugi ameriški parniki mu v kratkem sledé.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi in na živcih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušene učinka je železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literska steklenica velja 1 gld., pet pol literskih steklenic gld. 4.50. (122 50—25) 2

Umrli so:

1. septembra. Antonija Jamnik, krojačeva hči, 8 mesecev, Cerkvene ulice, baraka II., akutni želodčni katar.

Tujci.

31. avgusta.

Pri **Slonu**: Montaka, Eder, Malberg z Dunaja. — Busson iz Grada. — Žužek iz Trnovega. — Winkler iz Mirne. — Jenko iz Podgrada. — Joemann iz Ajdovščine. — Nemetz, Holzinger iz Gorice. — Neef iz Trsta. — Kadunc iz Preloke. — Zagode iz Žalca. — Lovrenčič iz Sarajeva. — Haas iz Kamnika. — Casafura iz Rovinja.

Pri **Maliču**: Hartl, Hillmann z Dunaja. — Felle iz Grada. — Föderberg iz Litomerice. — Neufeld iz Berolina. — Rauh iz Vevč. — Tyl iz Plzna. — Putschig iz Kranja. — Stofa iz Trsta.

Pri **Lloydu**: Štiglic iz Zagreba. — Settak iz Žirov. — Eisele iz Steinekirch-a. — Sožano iz Špitaliča. — Medved iz Križevca. — Lackner iz Mozolja.

Pri **Bavarskem dvoru**: Höferle iz Langenthon-a. — Kusner iz Trsta. — Motsch, Blažič, Stemberger, Mayer, Bobnar iz Novega Mesta.

Pri **avstrijskem caru**: Kantz iz Maribora. — Hafner iz Kropce. — Birk iz Št. Jakoba.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
31.	9. zvečer	736.9	13.9	sl. svzh.	jasno	
1.	7. zjutraj	736.2	11.9	sl. svzh.	sk. jasno	0.0
	2. popol.	735.0	15.0	sl. jzah.	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 15.0°, za 1.9° pod normalom.

605 1—1

Dr. Andrej Ferjančič, c. kr. deželnega sodišča svetnik in državni poslanec, javlja v svojem in v imenu vseh sorodnikov tužno vest o smrti svojega nepozabnega sina

Fran Ferjančič-a,

gojenca na c. in kr. pomorski akademiji na Reki,

kateri je po kratki hudi bolezni dne 1. septembra 1896 ob 1/5. uri popoldne, previdens svetotajstvi za umirajočega, v 16. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo položeno je na oder v mrtvašnici deželne bolnice v Udmatu.

Pogreb pojde iz cerkve sv. Kristofa v četrtek, dne 3. sept., ob 5. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 1. sept. 1896.

Mesto vsacega posebnega naznanila; venci se hvaležno odklanjajo.

Zahvala.

604 1—1

Podpisano predsedništvo dovoljuje si tem potom izreči svojo najsrčnejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da se je osmo glavno zborovanje „Zaveze slov. učit. društev“ v avstrijski Nizzi, v divni Opatiji tako sijajno zvršilo. Posebno se pa zahvaljuje: Pripravljalnemu odboru slav. učiteljskega društva kotara Volosko in njega načelnistvu gospodoma Božo Dubroviču in Avg. Rajčiču za obilni trud, ki so ga imeli za prireditev glavne skupščine. Slav. pevskemu društvu „Lovor“ iz Voloske in slav. „dijaškemu istarskemu tamburaškemu zboru“ ter kapelniku g. V. G. Brožu in slav. vojaški godbi pešpolka Jelačić št. 97 za prijazno sodelovanje pri koncertu. Slavnemu društvu „Zora“ in gosp. restavratörju Seitru za brezplačno prepustitev prostorov za zborovanje in koncert. Prečast. gosp. kapelanu za daritev sv. maše v hrvaškem jeziku. In slednjem slav. občinstvu za obilno udeležitev pri koncertu, katero je pokazalo s tem, da vé ceniti delovanje in trud slovenskega učiteljstva.

Predsedništvo „Zaveze slov. učit. društev na Goriškem, Koroškem, Kranjskem, Primorskem in Štajerskem“.

V St. Jurji pri Kranju, dne 25. avgusta 1896.

Ivan Šega s. r., t. č. tajnik.

Luka Jelenc s. r., t. č. predsednik.

Hiša in vrt na prodaj.

Največja hiša v Trebnjem, stoječa na sredi trga, pripravna in ugodna stavba z jednim nadstropjem, zelo pripravna za vsakovrstno obrt, sposobna tudi za urade, obstoječa iz 15 sob, 3 kuhinj, 3 shramb, 5 kletij, 2 prostornih zidanih mostovžev, s katerih je imeniten razgled proti železnici in drugim krasnim naravam, dalje 2 velika obokana hleva. Razum drugih potrebnih prostorov je pred hišo velik prostor, kakor tudi veliko dvorišče, ¼ orala vrta in ¼ orala njive, vse v dobrem stanu, je za 15.000 gld. takoj na prodaj.

Več se izve pri Fani Lierzer v Trebnjem na Dolenjskem. 601 3—1

Najboljše, svetovno črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obuvalo lepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo črnilo za čevlje

c. kr. priv. tovarne, ustanov. l. 1832 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi mnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: St. Fernolendt.

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svila naravna crème za svitlo usnjato obuvalo in pismeni pečatni vosek. 33 52—34

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz Nr. 11, Parterre

